

สาขาวิชาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
เอกสารโสตทัศนศึกษา

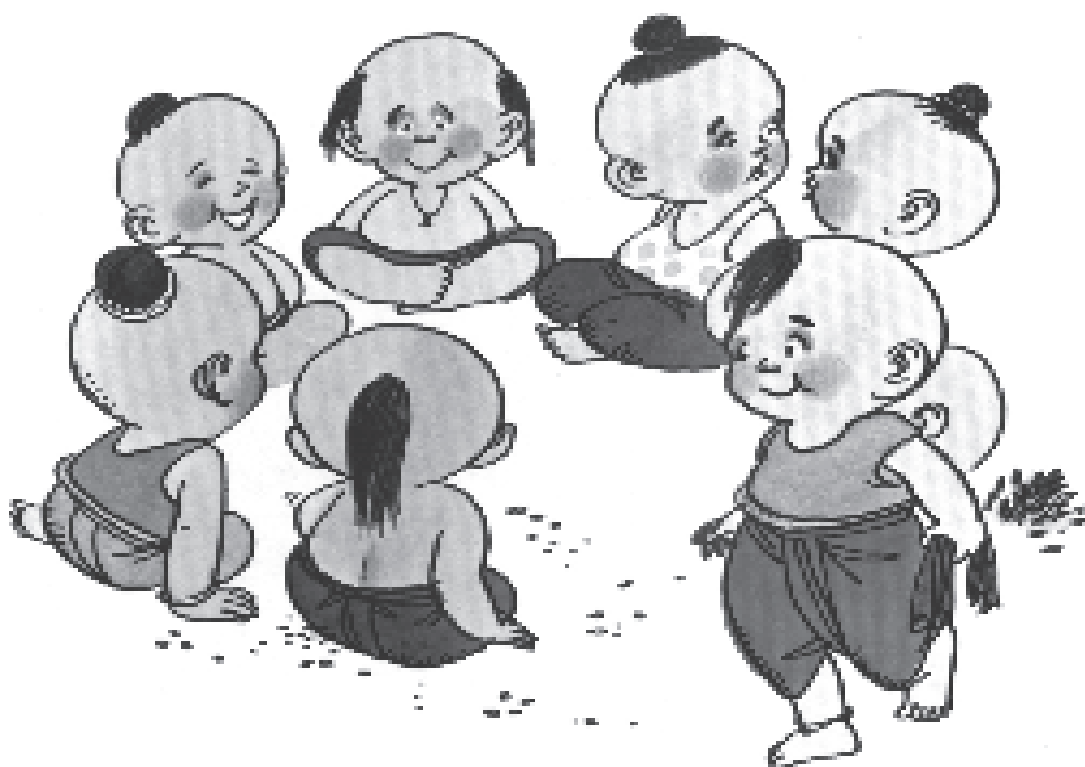
การสอนเสริมครั้งที่ ๒

หน่วยที่ ๘ - ๑๕

ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

“ มอญซ่อนผ้า
ไวโน่นไว้นี้

ตุ๊กตาอยู่ข้างหลัง
นั้นจะตีกันเธอ”

๑

๐

๑

๖

๑

สงวนลิขสิทธิ์

เอกสารโสตทัศนศึกษา ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การสอนเสริมครั้งที่ 2
จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : รองศาสตราจารย์ธิดา โมลิรัตน์

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

พิมพ์ครั้งที่ 47 ภาค 1/2550 ปรับปรุง

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 2

ชุดวิชา 10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

รายชื่อหน่วยที่สอนเสริม

- หน่วยที่ 8 การอธิบายและการชี้แจง
- หน่วยที่ 9 การแสดงความคิดเห็น
- หน่วยที่ 10 การเจรจาต่อรอง
- หน่วยที่ 11 การปลอมใจ
- หน่วยที่ 12 การโน้มน้าวใจ
- หน่วยที่ 13 การวางแผนงานและการนำเสนอ
- หน่วยที่ 14 การรายงาน
- หน่วยที่ 15 หนังสือโต้ตอบ

ประเด็น

1. การใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสารให้เข้าใจและรับทราบข้อมูล คือ การอธิบายและการชี้แจง การอธิบายมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบข้อมูล โดยใช้กลวิธีเช่น การขยายความ การยกตัวอย่าง การกล่าวซ้ำ การสรุปเน้นประเด็นสำคัญ ส่วนการชี้แจงมีส่วนที่แตกต่างคือ เป็นการอธิบายชี้ประเด็นสำคัญเพื่อป้องกันหรือแก้ไขความเข้าใจผิด
2. การแสดงความคิดเห็นเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นเสมอในชีวิต สัมพันธ์กับกระบวนการคิด อารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ การใช้ภาษาจึงต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ผู้รับสาร ใช้เหตุผลที่สมเหตุสมผล มีความรับผิดชอบและมีจริยธรรม
3. การเจรจาต่อรองเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญ มุ่งให้เกิดการยอมรับเงื่อนไข หรือมีการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ตนต้องการ โดยแนวคิด “ชนะ-ชนะ” หรือทั้งสองฝ่ายได้รับผลตามที่คาดหวัง การเจรจาจึงต้องมีปัจจัยที่ทำให้บรรลุผล คือ การใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษา มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และมีคุณสมบัติที่เหมาะสม
4. การปลอมใจเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อให้มีกำลังใจ ผ่อนคลายความทุกข์ และมีความพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ ผู้ส่งสารจึงต้องรู้หลักการปลอมใจ มีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพของ “ทุกข์” มีกลวิธีการสื่อสารและมีคุณสมบัติของผู้ปลอมใจที่ดี
5. การโน้มน้าวใจเป็นการชักจูงใจในลักษณะของการเชิญชวน การแนะนำ การชี้ให้เห็นคุณค่า และประโยชน์ของการคล้อยตาม การเชื่อถือ หรือการกระทำ การโน้มน้าวใจจึงประยุกต์ใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยา นำมาใช้ในการพูดโน้มน้าวใจ เช่น การโฆษณา การโต้แย้ง การวิจารณ์ และการขอร้อง รวมทั้งการเขียนในรูปแบบของบทความประเภทต่าง ๆ

6. การวางแผนงานคือการตัดสินใจล่วงหน้าอย่างเป็นกระบวนการ ตัวอย่างการวางแผนงานที่สำคัญได้แก่ โครงการและโครงการวิจัย ส่วนการนำเสนอคือ การสื่อสารความคิดของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยใช้หลักการ โน้มน้าวใจ การอธิบาย และการใช้สื่อต่างๆ

7. การรายงานเป็นการสื่อสารอย่างมีระบบ เป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการประมวลข้อมูลอย่างเฉพาะเจาะจง โดยรวบรวมข้อเท็จจริงหรือผลของการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลที่กลั่นกรองแล้วมาสังเคราะห์เรียบเรียงเป็นเนื้อหาของรายงาน มีการนำเสนออย่างเป็นระบบตามรูปแบบของรายงานแต่ละประเภท

8. หนังสือโต้ตอบเป็นเอกสารที่ใช้ติดต่อทั้งเรื่องส่วนตัวและธุรกิจ มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงาน มีหลักการเขียนคือ การเขียนจดหมายส่วนตัวต้องคำนึงถึงสถานภาพและความสัมพันธ์ของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ส่วนหนังสือโต้ตอบทางธุรกิจ มีรูปแบบการพิมพ์โดยเฉพาะ

วัตถุประสงค์

1. นักศึกษาสรุปสาระโดยสังเขปของเนื้อหาในหน่วยที่ 8 – 15 ได้
2. นักศึกษาทำแบบฝึกหัดเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาหน่วยที่ 8 – 15 ได้
3. นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์การใช้ภาษาจากเรื่องที่กำหนดให้ได้
4. นักศึกษาสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะภาษาที่เหมาะสมกับตนเองได้

กิจกรรมการสอนเสริม

1. ประเมินผลก่อนและหลังการสอนเสริมโดยใช้แบบทดสอบในคู่มือการศึกษา เล่ม 1 และเล่ม 2 ข้อ 1 – 35
2. ทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันแบบสแตด (STAD)
3. อภิปราย ตอบข้อซักถาม และสรุปแนวทางการศึกษาชุดวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

สื่อสอนเสริม

1. คู่มือการศึกษาชุดวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เล่ม 1 – 2
2. ประมวลสาระชุดวิชา เล่ม 2
3. เอกสารโสตทัศนศึกษาการสอนเสริมครั้งที่ 2
4. แบบประเมินผลความคิดเห็นของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน
2. ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบในคู่มือการศึกษา
3. ประเมินผลจากแบบประเมินการสอนเสริมของสำนักบริการการศึกษา

ยาแก้อักเสบสามารถทำลายเชื้อแบคทีเรียได้ ยาแก้อักเสบใช้รับประทานแก้โรคหนองอักเสบ ปอดอักเสบ หลอดลมอักเสบ นอกจากนั้นโรคอื่น ๆ เช่น บิด อหิวาต์ แผลพุพอง ฝี ฯลฯ ก็ยังใช้ยาแก้อักเสบรักษาได้ด้วย ยาแก้อักเสบเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ยาปฏิชีวนะ ยาปฏิชีวนะมีสรรพคุณในการลดการอักเสบได้ ลดการบวมได้ แต่มีโทษเช่นกันหากกินไม่ถูกวิธี

1. อ่านจับประเด็น

2. เขียนย่อหน้า

[illegible]

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 2

ศึกษาและวิเคราะห์กลวิธีการโน้มน้าวใจ การเจรจาต่อรอง และการปลอมใจ จากข้อเขียนของ ประภาส ชลศรานนท์ ในคอลัมน์ “คุยกับประภาส” หนังสือพิมพ์มติชน วันที่ 13 มิถุนายน 2547 หน้า 17

แม่เภามาเยี่ยม

พี่ประภาส

ดิฉันทำงานมาได้หกเจ็ดเดือนแล้วได้งานตั้งแต่ก่อนเรียนจบ ถึงแม่จะเป็นงานแบบที่ไผ่ฝันแต่สังคมในที่ทำงานนี้ทำเอาแทบจะรับไม่ได้ ไม่น่าเชื่อเลยว่าคนรอบ ๆ ตัวจะแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่าย ใครไม่อยู่ฝ่ายตัวเองก็จะนิทา ที่รับไม่ได้ที่สุดก็เพื่อนที่นั่งทำงานติดกัน ทำงานเอาหน้าเฉพาะหัวหน้าเข้ามา อยากหางานใหม่หาสังคมใหม่ๆ อยู่ แต่ก็ยังไม่กล้าออก เพราะแม่ชู้ว่าถ้าออกแล้วไม่ได้งานใหม่แม่จะไม่เลี้ยงแล้ว พี่ประภาสมีอะไรแนะนำคนที่จำเป็นต้องอยู่ในที่ ๆ ไม่อยากอยู่บ้างมั๊ย ทุกวันนี้ไปทำงานแบบพอถึงเวลาเลิกงานที่ไรก็ได้แต่คิดว่าเสร็จไปอีกหนึ่งวัน

ฝากคิดถึงแม่เภาด้วย ชอบแม่เภาทุกตอนเลย อยากให้แม่เภามาอยู่ที่ออฟฟิศที่นี้บ้าง เพื่อจะช่วยแก้ไขอะไรมันดีขึ้น

เด็กจบใหม่

ผมเองก็คิดถึงแม่เภาไม่แพ้กัน อย่างกระนั้นเลย ให้แม่เภามาเยี่ยมพวกเรากันเสียหน่อยคงจะดี ตั้งแต่พิมพ์ดีดลูกสาวคนเล็กสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ก็เพิ่งครั้งนี้แหละที่แม่เภาได้มานอนค้างกับลูกที่หอพักเอกชนข้าง ๆ มหาวิทยาลัย

“แม่ได้ยินไหม” พิมพ์ดีเอ่ยปากถามทันทีที่แม่เภาออกจากห้องน้ำ

แม่เภาเอาผ้าเช็ดตัวมาตากที่ราวตากผ้าในห้อง “เสียงอะไรหรือ”

“ก็เสียงที่มันดังเข้ามาทางบานเกร็ดห้องน้ำนั่นะ” ลูกสาวตอบ “ด้านหลังห้องน้ำนั่นเป็นครัวของร้านอาหารอีกซอยหนึ่ง พวกแม่ครัวพวกเด็กเสิร์ฟคุยกันเสียงดังจริง”

แม่เภาเดินมานั่งที่หน้าต่าง “อ้อ...ได้ยินก็ไม่เห็นมีอะไรนี่ พี่เขาคุยก็เพลินดี นี่ได้รู้สูตรอาหารด้วย”

“เพลินตรงไหนกันแม่” พิมพ์ดีเดินตามมานั่งด้วย

แม่เภาไม่ตอบ สะกิดลูกสาวให้ดูนอกหน้าต่าง “กินซาลาเปาไหม เดี่ยวแม่ลงไปซื้อให้”

“ทำไมแม่รู้ละว่ามีขาย” พิมพ์ดีทำหน้าสงสัย “แม่เพิ่งมาถึงเมื่อคืน แล้วร้านเฮียที่เขายาย เขาก็ขายแต่ตอนเช้ากับตอนกลางวัน”

“แกไม่ได้ยินเสียงเปิดฝาหม้อหนึ่งหรืออย่างไร” แม่เภาลุกขึ้นล้างกระเป๋าสตางค์ “เสียงฝาหม้อหนึ่งแบบนี้ ฟังอย่างไรก็ฟังออก จะเอาใส่อะไรยายพิมพ์”

“หนูเอาขนมจีบดีกว่า” พิมพ์ดีตึงชายเสื้อแม่เภาเบาๆ “แม่...เรื่องย้ายหอพักแม่ว่าไง หอนี้หนูไม่ชอบจริงๆนะ เสียงดังรบกวน แม่ก็ได้ยินใช้ไหม ด้านหน้านี่จอแจไปหมด มีทั้งเสียงรถวิ่ง เสียงคนร้องขายของ ด้านห้องน้ำก็ติดครัวร้านอาหารเสียงคุยกันทั้งวัน”

“แม่กลับว่าดูแล้วสนุกดี เวลามีคนซื้อคนขายนี่มันดูมีชีวิตชีวาออก”

แม่เภาเปลี่ยนเรื่อง “แล้วยายแก่วรมเมตของแกเป็นอย่างไรบ้าง นี่ไปออกค่ายยังไม่กลับใช้ไหม”

“นิสัยก็ดียู่หรอก เสียอย่างเดียวนอนกรน ผู้หญิงอะไรก็ไม่รู้” พิมพ์ดีบ่นกระปอดกระแปดต่อ “แม่หัวเราะอะไร”

แม่เภาเดินขึ้นไปที่ประตูห้อง “แกนี่ยังไม่รู้ตัวยายพิมพ์ เมื่อคืนแกกินนอนกรน ตกกลางเอาขนมจีบนะ แต่เดี๋ยวแม่เอาซาลาเปามาเผื่อด้วย”

“ไม่จริงหรอกแม่ หนูกรนที่ไหนกัน” พิมพ์ดีตาเขียวที่ถูกหาว่าตัวเองนอนกรน

ระหว่างทางเดินจากหอพักไปมหาวิทยาลัย

“แม่นั่งรถเมล์สาย 34 หน้ามหาวิทยาลัยหนูไปลงอนุสาวรีย์ชัยฯแล้วแม่ค่อยต่อรถไปบางซื่อ”

พิมพ์ดีบอทาง “แม่ส่งกระเป๋าใบใหญ่มาหนูช่วยถือ”

“ถ้าถึงอนุสาวรีย์แล้วแม่ไปถูก” แม่เภาส่งกระเป๋าให้ลูกสาว “แม่ค้างบ้านบำไพแคคืนเดียวแล้วจะรีบ แม่ก็จะไปเยี่ยมยายน้อยที่สงขลาแล้ว”

เดินเจียบอยู่สักพักพิมพ์ดีก็พูดขึ้นมา

“แม่.. ย้ายหอพักได้ไหม เพิ่มอีกเดือนละแค่สี่ร้อยเอง เลยไปอีกสองช่วงตึก แล้วก็ไม่พลุกพล่านด้วย” คราวนี้พิมพ์ดีใช้ลูกอ่อน

“ใครว่าเดือนละแค่สี่ร้อย ตั้งสี่ร้อยก็ไม่ว่า สี่ร้อยนี่ป็นหนึ่งสี่พันแปดนะ” แม่เภาใช้วิชาเศรษฐศาสตร์ “สี่พันแปดนี่เอาไปซื้อหนังสือเรียนไม่ดีกว่าหรือ”

“อีกหอหนึ่งมันเจียบกว่านะแม่” ลูกสาวยังคงอ่อน

“ไม่รู้ลียายพิมพ์ ไ้ที่แกว่าเจียบๆ แม่ก็เดินไปดูมาเมื่อเข้าตอนลงไปซื้อซาลาเปาแล้ว แม่ว่ามันเจียบจนไม่น่าไว้ใจ”

“ไม่น่าไว้ใจ” พิมพ์ดีทวนคำ

“ราคาขนาดนั้น ใหม่ขนาดนั้น แล้วไม่มีคนพักเลย บางทีมันอาจเปลี่ยวเกินไปก็ได้ แล้วที่แกอยู่ทุกวันนี้ แม่ก็ว่ามันไม่เห็นจะหวงหวุดตรงไหน แม่ว่ามันก็น่ารักดี เป็นหอพักเล็กๆ ร้านขายของก็เยอะแยะ หา กินได้สะดวก”

สองแม่ลูกเดินเถียงกันจนมาถึงป้ายรถเมล์หน้ามหาวิทยาลัย

“แม่ไม่หวงหวู แต่หนูหวงหวูนี้ แล้วก็ยายแก่วรมเมตหนูอีก” ลูกสาวแม่เภาพูดขึ้นหลังเจียบไปนาน แม่เภาขัดขึ้นทันที “ไม่ต้องพูดเรื่องนี้เลยยายพิมพ์ แกก็บอกเองว่า แกวนิสัยดี เหตุผลที่ไม่เกี่ยว แกอย่าซักแม่น้ำมารวมด้วย แม่ไม่ชอบ พูดเหลวไปเรื่อย เดี่ยวจะกลายเป็นว่าเพื่อนแกไม่ดีไปอีกคน อีกอย่างแกอยู่ที่หอนี้อีกปีเดียว แกก็ได้คว้เข้าไปอยู่หอพักของมหาวิทยาลัยแล้วนี่”

“ใครว่าปีเดียว ตั้งสิบสองเดือนไม่ว่า” พิมพ์ดีใช้วิธีการเดียวกับแม่เภาย้อนเอาบ้าง

แม่เภาเจียบไป

“แม่..ให้หนูใช้เงินที่เก็บไว้ในธนาคารมาช่วยแม่ออกค่าหอใหม่ก็ได้นะ เพิ่มอีกเดือนละสี่ร้อย ให้หนูออกร้อยหนึ่งก็ได้” พิมพ์ดียังไม่ยอมแพ้

“แม่ว่าไง”

แม่เกาเจียบเหมือนคิดอะไรอยู่

“เฮ้...ให้หนูออกสองร้อยก็ได้ คนละครึ่ง” พิมพ์ดีรุกอีก

แม่เกาโบกมือลูกสาวให้หยุดพูด แล้วก็นั่งยองๆ วางกระเป๋าใบเล็กลงข้างๆ กอดต้นกระดุมทองที่ปลูกข้างทางหน้ามหาวิทยาลัย

“มีอะไรหรือแม่” พิมพ์ดีนั่งลงตาม

แม่เกาค่อยๆ แหวกต้นกระดุมทองออก

“ทองดำเสียด้วย”

จิ้งหรีดตัวขนาดนิ้วก้อยเด็ก กระโดดออกมาจากกอกระดุมทองที่แม่เกาแหวกเป็นทางออก แล้วก็กระโดดมาเกาะอยู่บนใบกระดุมทอง

“สีด่าขลับจริง ๆ ตัวนี้ เออ...ไม่น่าเชื่อว่าในกรุงเทพฯ จะยังมีจิ้งหรีดอยู่” แม่เกาลุกขึ้นยืน

พิมพ์ดีลุกขึ้นยืนตามด้วยสีหน้าสงสัย “แม่รู้ได้อย่างไรว่ามีจิ้งหรีดอยู่ในพุ่มไม้”

“นี่ยายพิมพ์ แกไม่ได้ยินเสียงหรือไง มันร้องออกดังอย่างนั้น” แม่พิมพ์ยิ้ม

“เสียงรถบนถนนดังอย่างนี้นี่นะ” พิมพ์ดีแปลกใจว่าแม่ได้ยินได้อย่างไร แล้วคนบนท้องถนนที่ป้ายรถเมล์อีกเล่า ทำไมไม่เห็นใครได้ยินอย่างแม่

“พิมพ์ดี แม่จะบอกอะไรให้คนเรานะเลือกที่จะได้ยินเสียงอะไรก็ได้ที่ตัวเองอยากได้ยิน ได้เห็นอะไรก็ได้ที่ตัวเองอยากเห็นเสมอ เราเลือกได้นะลูก” แม่เกามองไปรอบๆ “คอยดูอะไรนะยายพิมพ์”

แม่เกาหยิบเหรียญห้าออกมาเหรียญหนึ่ง ทิ้งลงไปบนถนน คนแถวป้ายรถเมล์สองสามคนหันมาตามเสียง

“เสียงรถบนถนนยังดังเหมือนเมื่อกี้ แต่คราวนี้มีคนได้ยินแล้ว” ว่าแล้วแม่เกาก็ก้มลงเก็บเหรียญห้าบาทขึ้นมา

พิมพ์ดียังคงหันไปมองจิ้งหรีดตัวนั้นนั่งอยู่

“สาย 34 มาแล้ว” แม่เการับกระเป๋าใบใหญ่จากลูกสาว “ปิดเทอมนี้กลับบ้านนะลูก”

พิมพ์ดีส่งกระเป๋าให้แม่ “ฝากคิดถึงป้าไฟกับพี่น้อยด้วย” ไม่รู้ว่าแม่เกาคิดไปเองหรือเปล่าที่เห็นสีหน้าของพิมพ์ดีเปลี่ยนไป เหมือนมีรอยยิ้มน้อยๆ ประทับอยู่ แม่เกาชอบใบหน้าลูกสาวแบบนี้มากกว่า

ตัวแม่เกาเองก็ไม่เคยถามหรือว่าลูกสาวคิดอย่างไรในวันนั้น รู้แต่ว่าสิบสองเดือนก่อนที่พิมพ์ดีจะได้คิวเข้าไปอยู่หอพักของมหาวิทยาลัย พิมพ์ดีไม่เคยพูดเรื่องขอย้ายหอพักอีกเลย

การสอนเสริมช่วงที่ 2 (13.00 – 15.00 น.) หน่วยที่ 13 – 15

1. ให้กลุ่มที่แบ่งไว้แล้วในการสอนเสริมช่วงที่ 1 หรือแบ่งกลุ่มใหม่ก็ได้ ให้ศึกษาหน่วยการสอนกลุ่มละ 1 หน่วย ตามแนวการเรียนรู้ร่วมกันแบบสแตด
2. ให้รายงานผลการเรียนรู้ร่วมกันหน้าชั้นเรียน ตอบคำถาม ฯลฯ อาจารย์อธิบายเสริมเพิ่มเติม ฯลฯ
3. ให้ทำกิจกรรมเพิ่มเติม กิจกรรมเสริมทักษะที่ 3 – 4
4. ทำแบบทดสอบหลังการศึกษาชุดวิชาในคู่มือการศึกษา เล่ม 2 ข้อ 36 – 100

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 3

อ่านเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้” แล้วทำแผนผังแนวคิด และวางแผนการนำเสนอเนื้อหา ใช้สำหรับการพูดบรรยาย หรือการเขียนรายงาน

ภาษาไทยทุกวันนี้

ท่านผู้หญิง สมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา

ปัจจุบันนี้หนุ่มสาวซึ่งเป็นนักพัฒนาประเภทหนึ่งเกี่ยวกับคำภาษาไทย ได้ถูกคำเสี่ยงประหลาด ๆ ใช้กันอย่างน่าสนุก คนรุ่นข้าพเจ้าและที่อายุน้อยกว่าข้าพเจ้า ตลอดจนที่ยังหนุ่มยังสาวบางกลุ่ม มักไม่เข้าใจความหมายของคำประหลาด ๆ เหล่านี้ และไม่ทราบต้นเหตุที่มาของคำนั้นๆ จะเรียกว่าภาษาคะนอง (slang) ก็คงไม่ใช่ เพราะมีแค่เสียง ไม่มีคำภาษาไทยจำพวกความหมายที่สอง (ภาษาปาก) ติดอยู่ในแต่ละคำที่ลูกใหม่นั้น จึงได้แต่เดาเอาว่าเป็นคำที่ลูกขึ้นเพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้อ่าน ซึ่งคำเหล่านี้มักใช้ในชื่อเรื่องภาพยนตร์ เพื่อเรียกร้องคนสนใจมาชม ใครจำไปใช้ก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ทันสมัยในสังคมหนุ่ม ๆ สาว ๆ ทุกวันนี้

คำคะนอง (slang) นั้นมีทุกยุคทุกสมัยในกลุ่มของคนสังคมเดียวกัน และถูกคำขึ้นจากเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่คนกลุ่มนั้น ๆ รู้เรื่องกัน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระปรีชาสามารถพิเศษในด้านอักษรศาสตร์และมีพระอารมณ์ขัน ทรงคิดคำขึ้น ๆ ซึ่งมีความหมายที่สอง เป็นภาษาปากใช้ในกลุ่มเจ้านายและข้าราชการบริพาร สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงรวบรวมคำที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงคิดขึ้นดังกล่าว ปัจจุบันอาจหาอ่านได้ในท้ายหนังสือพระราชนิพนธ์พระราชพิธีสิบสองเดือน บางคำพจนานุกรมไทยได้รับเข้าไว้แล้ว เพราะเป็นคำที่ไม่ตายมาหลายสิบปี ยังมีคนนิยมพูดอยู่ในปัจจุบัน เช่นคำ “ทึ่ง” “โคมลอย” “ซิ่น” “แหกตา” ฯลฯ ซึ่งมีที่มาจากเสียงนก จากท่านข้างใน จากเครื่องลายคราม และก็เป็นคำไทย ๆ นอกจากคำ “ทึ่ง” ที่ยกมานั้นเป็นเสียงธรรมชาติของนกชนิดหนึ่ง คำว่า “แหกตา” มีคำคะนองปัจจุบันใช้ แต่ไม่ได้มีความหมายอย่างคำของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงหมายถึง “หน้าตาของพวกจ้าวในเครื่องลายคราม” คำ “แหกตา” ใหม่ หมายถึงไปในเชิง “หลอกลวงพูดเท็จให้คนฟังเชื่อ”

คำคะนองรุ่นต่อมาเมื่อ 9 ปี 10 ปี ข้าพเจ้าก็พอจะฟังรู้เรื่อง และก็จะยังไม่ตายไป อาจเข้าพจนานุกรมไทยเป็นคำไทย (ภาษาปาก) เพิ่มคำขึ้นก็ได้ เช่นคำว่า “หน้าแตก” “แหวกแนว” “ซุ่ย ๆ” กินความดีกว่าพูดในความหมายตรงทั้งยังฟังขบขันดี ผู้ฟังคือผู้ถูกว่าด้วยคำ 2-3 คำนี้ หนังสือประเภทนวนิยายก็ใช้ได้ต่อไปอาจเป็นคำ “ลำนวน” ในท้องตลาดทั่วไป (colloquial) ที่มีได้เป็นคำบริภาษ คำอุปมาภาษาปากที่เรียกว่า “คำใต้ดิน” (underground) ของฝรั่งที่เขารวมเป็นพจนานุกรมไว้ต่างหากก็มี

ข้าพเจ้าอ่านบทความสั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่องของภาษาไทยในหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งเป็นเวลา 3-4 ปีมาแล้ว อ่านแล้วน่าสนใจ จึงขออนุญาตหนังสือพิมพ์และเจ้าของบทความนำมาให้ท่านผู้อ่านลองดู และฝากให้กรมวิชาการ ซึ่งมีอายุครบ 41 ปี ได้ลองพิจารณาอ่านเพื่อทราบ ข้าพเจ้ามิได้ยกมาทั้งบทความตอนต้นว่าด้วยเนื้อเรื่องของเพลงที่เรียกว่า “ไทยสากล” ในปัจจุบันนี้ และก็พอดีกับเป็นปีของงานพระเกียรติทองคำแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ปี 2535 คัดเลือกผู้ที่เป็นคีตกวี คือผู้แต่งเนื้อร้องและทำนองเพลงดีเด่น) บทความที่ข้าพเจ้าขออนุญาตผู้เขียนและเจ้าของหนังสือพิมพ์นั้น ตัดตอนมาลงไว้ในบทความของข้าพเจ้ามีดังนี้

“ฉันใดฉันนั้น ชื่อเพลงที่มีความว่าหมาว่าหมูอยู่ ถ้าเป็นชื่อเพลงก็ต้องเขียนไปอย่างนั้น หมาหมูฟังดูก็ไม่เสียหายตรงไหน แล้วจะว่าไม่สุภาพก็ได้ เพราะที่ไหน ๆ ก็ใช้กัน สมัยนี้ความสะดวกสบายเป็นสิ่งจำเป็น จะมาว่าสุภาพกันจนเกินเหตุก็ไม่ทันการณ์

ภาษาเป็นเรื่องที่ไม่ใช่คน 5 คน 10 คน จะเป็นผู้กำหนด แต่สังคมส่วนใหญ่ที่เป็นผู้ใช้ภาษาเป็นผู้กำหนด ถ้าคนส่วนใหญ่เขาตัดสินใจกันอย่างนี้ จะให้มีคน 5 คน 10 คน นั่งยืนอยู่แล้วอาศัยความเป็นผู้ใหญ่ที่มีช่องทาง การสื่อสาร คอยมาด่าประจานคนกลุ่มใหญ่เขาได้อย่างไร

อย่าลืมนะ น้ำนิ่งจะเน่าเร็วกว่าน้ำไหล ภาษาไทยขึ้นฝั่งทางแห่งวิวัฒนาการ ปล่อยเป็นน้ำนิ่งก็จะเน่าได้เหมือนกันแหละ”

ความคิดที่แสดงอยู่ในบทความนี้เตือนให้นักภาษาไทยที่เป็นผู้รักษาไทย ผู้อนุรักษ์คำที่ดงามไว้ใช้ นักวิชาการภาษาไทย นักภาษาศาสตร์ นิรุกติศาสตร์ ฯลฯ ตลอดจนนักแต่งบทเรียนภาษาไทย สะดุดใจว่าจะเสียเวลาเปล่า ๆ หรือไม่ในการที่จะสอนให้นักเรียนอ่านดี คิดดี พูดดี ให้รู้ภาษาไทยอย่างใดเป็นภาษามาตรฐานที่ต้องรู้ไว้ใช้ จะได้บ่งบอกถึงการรู้จักใช้ภาษาไทยที่สุภาพเป็นทางการ อันกระทรวงศึกษาธิการสั่งให้ครูสอนนักเรียนทั่วประเทศให้หัดอ่าน เขียน พูด เพราะเป็นภาษากลางของชาติ (โดยกฎหมาย) ถือเป็นภาษาราชการ เป็นภาษาระดับมาตรฐานที่นักเรียนต้องรู้จัก เป็นภาษาที่สุภาพชนใช้พูด อ่าน เขียน ส่วนภาษาระดับต่ำกว่าภาษามาตรฐานคือ ภาษาปาก ภาษาตลาด อาจใช้พูดกันเองได้ตามความสนทนสนมของผู้พูดซึ่งพูดกับผู้ฟัง จริงอยู่ยศศักดิ์ที่แบ่งชั้นวรรณะของบุคคลนั้นได้เลิกไปโดยลัทธิประชาธิปไตยแล้วก็จริง แต่ศักดิ์ของภาษาประจำชาติทุกชาติยังมีระดับสูงต่ำในการใช้ถ้อยคำในภาษายังมีอยู่ ครูควรสอนนักเรียนรู้ไว้และต้องรู้โอกาสและบุคคลที่จะใช้ด้วย ผู้ใช้ภาษานั้นเองเป็นผู้บอกให้ผู้อ่าน ผู้ฟัง รู้ถึงพื้นฐานการอบรมการศึกษาที่ผู้ใช้ภาษาไทยรับมา ไม่ว่าจะเป็นภาษากลางหรือภาษาถิ่นของชาติใดชนใด แม้คนปากก็ยังมีระดับของคำที่ใช้ในหมู่ของเขา ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าเผ่าชนในเผ่าใช้พูดจากันในสังคมของเขา

ความคิดในเรื่องที่ว่าภาษาอยู่นิ่งไม่ได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญของวัตถุ ของสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ฯลฯ ตลอดจนนับแต่มนุษย์เริ่มเข้ามาอยู่เมือง มีสังคม มีการศึกษาเจริญขึ้นเรื่อย ๆ สติปัญญาของคนกว้างขวางขึ้น เจริญขึ้นตลอดมาจนปัจจุบัน ถ้าภาษาใดไม่เปลี่ยนแปลงก็ต้องตายไป ไม่มีคนนิยมพูด จะคงรูปเดิมอยู่แต่ในตำราหรือหนังสือเก่า ๆ คนเก่า ๆ คนสมัยใหม่ซึ่งเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ ซึ่งใช้ภาษากลาง (มาตรฐาน) จะนิยมพูดภาษาชากรุง แต่ถ้าพูดในถิ่นเกิดของเขา เขามักใช้ภาษากลางด้วยลำเนียงถิ่น ซึ่งเสียงและวรรณยุกต์ของคำถิ่นยังรักษาไว้ได้ ที่บทความนั้นอ้างว่า “น้ำนิ่งจะเน่าเร็วกว่าน้ำไหล” แต่เท่าที่เป็นจริงและเดือดร้อนไปทั่วหวัระแห่งเวลานี้ก็ด้วยน้ำไหลก็เน่าเร็วได้ และที่น้ำไหลเน่าได้ก็เพราะมีคนไม่รักษาความสะอาดบริสุทธิ์ของน้ำ มักง่ายทิ้งขยะโสโครกต่าง ๆ ลงไป เราจึงได้ยินโทรทัศน์ร้องเพลงโฆษณาว่า “เจ้าพระยาหมดสิ้นแล้ว” ในรายการ “อะ ๆ อย่างทิ้งขยะ”

ฉันใดก็ฉันนั้น ภาษาไทยที่ไหลเวียนเปลี่ยนแปลงตัดคำเก่าใส่คำใหม่เข้ามา 800 ปีแล้ว (นับอายุจากศิลาจารึกเป็นหลักฐาน) แต่คนที่เป็่นนักภาษาปัจจุบันก็บ่นกันว่า มีคนใส่คำเก่า ๆ ลงในภาษาไทย โดยไม่นึกถึงศักดิ์ศรีของภาษามากขึ้นเท่าใด วิวัฒนาการ (ซึ่งแปลว่าการทำให้เจริญ) ขณะนี้กำลังไปทางเน่าเสียคือวิบัติ อาจสูญหาย

อาจต้องยืมภาษาอื่นมาใช้แทน ซึ่งภาษาไทยก็ได้ยืมคำที่ตนไม่มีใช้เรียกของใหม่ ๆ อยู่แล้วแทบทุกประโยค (คำบาลี สันสกฤต เขมร ฯลฯ) นำมาใช้ในภาษาไทยนับเป็นศตวรรษมาแล้ว

เรื่อง “Words that won't stay put” (คำที่ไม่ยอมอยู่นิ่ง) ซึ่งครูอังกฤษคนหนึ่งเขียนไว้ในหนังสือรีดเดอร์ส ไดเจสท์ ย่อมา มีความว่า ครูบ่นอุบอิบถึงระดับภาษาชาติของเขา กำลังตกต่ำ เพราะประชาชนบางหมู่เหล่า นักเรียน นักศึกษาไม่เข้าใจความหมายของคำดี ๆ ที่มีศักดิ์ศรี เช่น คำในศาสนา หรือคำที่มีความหมายสุภาพ กลายเป็น ความหมายคำต่ำ เช่น cunning เคยใช้ว่า “ฉลาดช่างรู้” กลายเป็น “ฉลาดแกมโกง” แล้วยกคำต่ำ ๆ มาพูดเป็นคำ ทั่วไปโดยไม่รังเกียจ ครูวิตกว่าถ้าเป็นเช่นนี้ต่อไป ภาษาของชาติก็วิบัติด้วย คนไม่นิยมใช้ถ้อยคำหรือการใช้คำให้ เหมาะแก่ความ แก่โอกาส บุคคล ก็เท่ากับช่วยทำลายภาษา ข้าพเจ้านึกไปถึง “สุภาพบุรุษอังกฤษ” ผู้ใช้ถ้อยคำ สุภาพไพเราะ กิริยางดงามคงจะลดน้อยลง เพราะคนใช้ภาษาต่ำ กิริยามารยาทก็มักต่ำตามไปด้วย แต่สุภาพบุรุษ หรือสตรีในเมืองไทยยังมีอยู่ ที่มีกิริยาดีแต่ใช้คำ “โกหก” ได้อย่างหน้าตาเฉย แม้คำว่า “ปรมาจารย์” (พระศาสดา ของศาสนา) อันเป็นคำสูงศักดิ์ลิ้นนั้น ก็มีผู้นำมาใช้กันว่า “ปรมาจารย์เพลงลูกทุ่ง ปรมาจารย์มวยปล้ำ” จนดูเป็น เรื่องธรรมดาสำหรับคนไปแล้ว ครูฝรั่งซึ่งวิตกถึงภาษาของเขานั้นอาจไม่ทันคิดว่าโลกเจริญทางวัตถุมากกว่าศีลธรรม เวลาที่รีบเร่ง มักระวังภาษาอยู่ก็ไม่ทันการณ์ ดังบทความที่ข้าพเจ้าตัดมาจากหนังสือพิมพ์ดังกล่าวไว้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกฤษฎีกาถึงความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยว่า อย่าให้การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยเจริญงอกงาม “อย่างเนืองอกหรือมะเร็ง” มีพระราชดำรัสต่อชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปเป็นองค์ประธานในการอภิปรายเรื่อง “ปัญหาการใช้คำใน ภาษาไทย” ของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และต่อมาได้พระราชทานพระบรม- ราชโองการแก่อักษรศาสตรบัณฑิต พ. ศ. 2502 ถึงความเปลี่ยนแปลงแบบเจริญผิดทางของภาษาของชาติ ทรงขอให้ ช่วยกันป้องกันให้ภาษาไทยเจริญแบบก้าวหน้าไปในทางถ้อยคำล้นวนตึงาม ฟังไม่ระคายหู ขอพระราชทาน- พระบรมราชานุญาตสรุปพระบรมราชโองการของคณนั้นมาไว้ 3 ข้อ คือ

1. การผูกประโยคภาษาไทยในการพูด การเขียน มักใช้ถ้อยคำฟุ่มเฟือย จนผู้รับสาร (ผู้ฟัง ผู้อ่าน) ไม่เข้าใจความหมายที่ผู้พูดผู้เขียนประสงค์

2. บางทีคำที่ผู้พูด ผู้เขียน นำมาใช้สื่อสารก็ไม่ตรงกับความหมายอันถูกต้องของคำนั้น ๆ ซึ่งกำหนดใช้กันมา ดีแล้ว รู้กันอยู่แล้ว บางทีก็มีศัพท์บัญญัติใหม่ ๆ ที่นักวิชาการด้านต่าง ๆ ต้องกำหนดใช้กับสิ่งของวัตถุใหม่ๆ ตำรา ใหม่ ๆ ที่ต้องแปลออกใช้เป็นคำไทย แต่ผู้ส่งสารไม่รู้ไม่เข้าใจ เห็นเป็นไพเราะหู (คำบาลี-สันสกฤต) แสดงภูมิความรู้ ของผู้ใช้ คนรับสารฟังไม่รู้เรื่อง (เหมือนตาสีหะคลอนฟังคำประกาศของผู้ใหญ่ลีในเพลงซึ่งแต่งขึ้นล้อเลียนการใช้คำ ศัพท์สูง ๆ) ฉะนั้นการรับสารก็เลยเสียหายไม่ได้ผล เพราะผู้รับไม่รู้ความหมายของคำแสดงภูมิที่ใช้แทนคำชาวบ้าน

3. การออกเสียงไม่ตรงตามอักขรวิธี (หลักการพูด การเขียน การอ่าน ภาษาไทย)

เมื่องานเฉลิมพระชนมพรรษาวันที่ 4 ธันวาคม 2535 นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัส พระราชทานแก่ผู้มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิดาลัย ในสวนจิตรลดา ข้าพเจ้าเชิญพระราชกระแสรับสั่ง องค์นั้นใส่เกล้าฯ ไว้ โดยเฉพาะตอนที่เกี่ยวกับภาษาไทยซึ่งทรงห่วงใย ทรงสงสัยการออกเสียงอ่านเสียงพูดของ คนไทย (ส่วนใหญ่) ปัจจุบันนี้ ที่ออกเสียงอ่านหรือพูดกันในกรุงเทพมหานครว่าเหตุใดจึงออกเสียงวรรณยุกต์ โท ให้เป็นเสียงตรี กันเป็นส่วนใหญ่ วรรณยุกต์โทหายไปหรือ ในขณะที่วรรณยุกต์ในภาษาไทยท้องถิ่นของเขายังมี ยิ่งครบถ้วนตามลำนวนถิ่นของเขาในเวลาเขาพูด ข้าพเจ้าผู้เขียนบทความจึงขอเรียนถามครูภาษาไทยหรือผู้แต่งตำรา เรียนภาษาไทยว่า จะกราบบังคมทูลฯ สอนองพระราชกระแสรับสั่งตอนที่ทรงสงสัยเสียงวรรณยุกต์โทของภาษากลาง

ชาวกรุงเทพฯ กำลังกลายเป็นเสียงตรี ว่าอย่างไร เพราะผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้คงตกอยู่กับครุภาษาไทย

[illegible]

[illegible]

ภาคผนวก
ชุดวิชา 10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

1. แกะไขเฉลยคำตอบแบบทดสอบและประเมินผลตนเองก่อน / หลังเรียน

การสอนเสริมครั้งที่ 1

แบบทดสอบก่อนเรียน (หน้า 25)

ข้อ 9 (1) คำตอบที่ถูกต้อง (2)

ข้อ 10 (1) คำตอบที่ถูกต้อง (3)

แบบประเมินตนเอง

หน่วยที่ 1 หลังเรียน (หน้า 41)

ข้อ 12 (1) คำตอบที่ถูกต้อง (3)

หน่วยที่ 2 ก่อนเรียน (หน้า 82)

ข้อ 6 (1) คำตอบที่ถูกต้อง (4)

ข้อ 8 (2) คำตอบที่ถูกต้อง (4)

หน่วยที่ 3 ก่อนเรียน (หน้า 121)

ข้อ 9 (5) คำตอบที่ถูกต้อง (1)

หน่วยที่ 4 ก่อนเรียน (หน้า 161)

ข้อ 3 (2) คำตอบที่ถูกต้อง (5)

ข้อ 5 (5) คำตอบที่ถูกต้อง (4)

หน่วยที่ 7 ก่อนเรียน (หน้า 269)

ข้อ 14 (3) คำตอบที่ถูกต้อง (5)

แบบทดสอบหลังเรียน (หน้า 273)

ข้อ 7 (3) คำตอบที่ถูกต้อง (4)

ข้อ 34 (3) คำตอบที่ถูกต้อง (1)

การสอนเสริมครั้งที่ 2

หน่วยที่ 8 ก่อนเรียน (หน้า 32)

ข้อ 11 (4) คำตอบที่ถูกต้อง (5)

หน่วยที่ 9 ก่อนเรียน (หน้า 65)

ข้อ 11 (1) ประโยชน์ของไฟ

ในวิถีชีวิตของชาวเอเชีย

หน่วยที่ 10 ก่อนเรียน (หน้า 99)

ข้อ 2 (1) คำตอบที่ถูกต้อง (3)

หลังเรียน (หน้า 99)

ข้อ 1 (1) คำตอบที่ถูกต้อง (3)

หน่วยที่ 14 หลังเรียน (หน้า 221)

ข้อ 5 (5) คำตอบที่ถูกต้อง (3)

หน่วยที่ 15 หลังเรียน (หน้า 257)

ข้อ 6 (3) คำตอบที่ถูกต้อง (4)

แบบทดสอบหลังเรียน (หน้า 273)

ข้อ 7 (3) คำตอบที่ถูกต้อง (4)

ข้อ 46 (5) คำตอบที่ถูกต้อง (3)

ข้อ 72 (3) คำตอบที่ถูกต้อง (1)

ข้อ 73 (3) คำตอบที่ถูกต้อง (4)

2. การเก็บคะแนนจากกิจกรรมภาคปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาเก็บคะแนน 20 คะแนน โดยทำกิจกรรมภาคปฏิบัติหรือกิจกรรมประจำชุดวิชา ซึ่งจัดส่งนักศึกษาทุกคนทางไปรษณีย์ หรือนักศึกษาสามารถดาวน์โหลดกิจกรรมได้ทางเว็บไซต์ stou.ac.th

3. การสอบไล่

มีข้อสอบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 75 ข้อ และข้อสอบอัตนัย 3 ข้อ รวม 100 คะแนน

(ภาคพิเศษ ข้อสอบปรนัยจำนวน 60 ข้อ และข้อสอบอัตนัย 3 ข้อ)